

Elásott demizson a Tátra lábánál

Minden évben megyünk valahová. Gyakran Csehszlovákiába is a termelőszövetkezetek barátsága révén. Magánemberként is jártunk srbbi tagtársaméknál. Akkor a falu, mint Szőreg, és egészen a *Magas-Tátra lábánál* fekszik. Kevesen beszélnek már arra a nyelvünkre, de a szegedi piros paprikát keresték. Jó kolbászt tudnak belőle csinálni. Mi is ettünk a Csorba-tó partján a téesz pecsenyészőjénél. Közvetlen a tó mellé építették a faházat. Mivel ott nem nagyon találunk maszekot, megkérdeztük, akkor ki a formás házikó? Mondták, az is a téésze. Gyönyörű helyeken jártunk. Lampert Jóska, a sófürünk azóta is odamegy a családjával. Összebarátkoztak az ottani kollégájával, és ő kölcsönadja nekik a vikendházat. Direkt erre veszi ki a szabadságát.

Mi is kaptunk az ünnepekre levelet az Urban és a Kucsera családtól, ahová most egy hétre készülünk. Szüretelni megyünk, ha minden sikerül. Kicsit baj, hogy ők kevesebbszer tudnak eljönni hozzánk. Talán mi is lennénk olyan vendégszeretők, mint ná-

luk tapasztaltuk. Még a téészel vittek el bennünket a póstyáni szép termalfürdőbe — híres, mint nálunk Harkány. Régen oda jártak a nagyurak, most meg tele volt téésztárogokkal. Jó meszszire esik ide, de azért szépen szól a hegedű a cigány kezében. Olyan nótákat is hallottunk, amelyeket itthon már kezdünk elfelejteni. Valahogy jobban benne voltunk a jókedvben, mint itthon.

Kint tapasztaltuk még érdekességet, az a szokás, sok helyen, hogyha megszületik a gyerek, *elásnak egy demizson pálinkát*, és csak akkor veszik elő, amikor férjhez megy, vagy meg-nősül. Mondták, hogy néha elfelejtjük, hová tették, vagy váratlanul meghal, akire ezt bízták — akkor hetekig forgatják a földet utána. A végén megkerül, ha másként nem — véletlenül. En is ittam ilyen pálinkából, és ha valami finom, az bizony az volt. Furcsán keverik az innivalót, mert szüret után a murcit sorrel és pálinkával isszák. A szovjet—csehszlovák barát napon pedig pezsgőt vodkával... Nagyon mutatósak a hagyományos ünnepek is. Az *aratási ünnep bámulatos*. Részt vesz rajta a falu apraja-nagyja. Vidám táncokkal tarkítják a felvonulást. A kenyérszégés szertartása szerint az első falat a vendégé. Járják az utcát nagy búzakoszorúkkal.

Fichtelbergi visszhangok

Mindig öröm egy pedagógusnak, ha a gyerekeit, vagyis a *tanítványait boldognak látja*. Csak erre tudok gondolni elsőként, amikor az *iskola Mozart-kórusa* és a *weimari Ameisenkinder kórus kapcsolatáról* írok. Az immár több mint másfél évtizedes barátság kiépítéséért rendkívül sokat tett *dr. Veszprémi László* igazgató és karvezető elődöm *dr. Baranyi Albertné*, akitől öt éve egy baleset miatt amolyan beugrónként vettem át az együttes vezetését, nem sokkal a kiutazás előtt.

Erről feltétlenül el kell mondanom, hogy az ilyenkor szokásos szorongás leküzdésében sokat jelentett az a *kedves, segítőkész fogadtatás*, amelyben a német kollégáktól részesültünk. A gyerekek izgalomtól, örömtől kipirult arca, a kis énekesek fellépés látásától csillogó szemei, olyan csodálatos feszültségélményt adnak, amely hónapok múltán is *fölfürósítja az emlékezést*.

Tavalyelőtt a weimariak voltak vendégeink, s Szegeden kívül Budapesttel és a Balatonnal is megismerkedtek. Micsoda pillanatok! *Valóságos áldozás a zene oltárán*, amikor a *gyermekkórus hangját fölszendültek a tihanyi-apátság évszázados falai közt!* A tavalyi NDK-beli turnéra emlékezve pedig eszembe jut a tihanyi koncert német visszhangja: az országjáráson, a sikeres közös hangversenyek után kirándultunk az Érchegeységbe, s az igazán festői környezetben levő *Fichtelbergben csodálatos élmény volt a különös hangulatú, hagyományos hegyi éneklés*.

Eberhardt Neumeyer kollégám, az Ameisenkinder vezetője oly lelkes híve a magyar kórusmunkának, hogy amikor az általa dirigált gyermekkar ajkáról felcsendülnek a Kodály-művek dallamai, *önkéntelenül fejet hajtunk a szakmai igyekezet és a művészi alázat előtt és büszkén éri magát az ember — a magyar muzsikára*. S ha még azt is hozzávesszük, hogy mindez magyarul! Lehet, hogy itt leírva közhely, de ott a német barátok között megélni: *megható!*

Ami még különösen megkapó volt, hogy megismerhetők a weimari „*Hangyácskák*” (ez a kórus magyar neve) életét, bepillanthatunk a próbák műhelymunkájába is. Egyszerűen tiszteletre méltó az az *odaadás és példás fegyelem*, amely a felkészülésben jellemző rájuk. Ha ott a karvezető leinti a kórust, nem izeg-mozog senki, s nem kezdenek el traccsolni. Hogy ez miért tűnt szembe? Higyjék el, van ellenpélda — idehaza.

SINKONÉ HORTOBÁGYI ÉVA,
a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola I. sz. Gyakorló Iskolájának tanára

Példakép a lengyel tavak világából

Folyókban és tavakban *rendkívül gazdag Lengyelország*, a víz pedig hovatovább nemzeti kincsnek számít minden országban. Szépség dolgában nem illik vitatkozni, *de nekem a tavak a kedvesebbek*, a *Mazuri tavak világa pedig csodálatos*. Egyletemi éveimet töltöttem ott, a halászat tudományát tanulam.

A szépséget nehéz leírnia annak, akinek az írás nem mestersége, számokat mondok inkább. Képzelnék el 9296 tavat, egymást követi, növényzetük és állatviláguk lenyűgözően szép. Legtöbbjük nem éri el az öt hektárt, száz hektárt meghaladó vífelülettel 545, ezer hektár fölöttivel pedig 34 tó található csupán. A Sniardwy a legnagyobb, és a Lebsko követi. Nem nagyon mély tavak ezek, tíz méter körüliek, sportolásra, csónakázásra, horgászásra kiválóan alkalmasak. Ne feledkezünk meg azonban a legmélyebbről, a Hanczáról: 108,5 méter. Hazaiakkal nem hasonlítható össze. A víz mindig szép és mindig más, volt tehát miben gyönyörköd-nünk.

Szokatlan lehet hazai fülnek az is, hogy *egyelemen tanítják a halászatot*, Jugoszláviából, Ciprusból, Bulgáriából, Csehszlovákiából Zairból és Vietnamból is jöttek diákok, mindegyik küldő ország felismerte tehát, hogy folyóink és tavaink jobb halat is adhatnak, ha hozzáértő emberek segítenek. *A halászati tudományok „fellelvára” Olsztyn városa*, a Mazuri tavak kapujának is szokták nevezni. Igazi vára is van, igen régi. Kobernikusz is dolgozott benne. Mi azonban a halászatot tanultuk, ehhez kanyarodjunk vissza. Itthon többnyire a hagyományos eszközökkel, és igen régi módszerekkel dolgozunk, nagyiból ugyanúgy, mint őseink a honfoglalás idején, ott viszont külön tanszéke van a halászati eszközöknek is. Egyes hálótípusok továbbfejlesztése ma is folvik kutatók dolgoznak a különböző varsák és hálórendszer kialakításán is. Szerepelnek a tananyagban az elektromos halászati szerszámai, az angolnacsapdák változatai, és sikerült képesíteniük a jeg alatti halászat keserves munkáját is. Egyre gyakrabban hallani itthon is a *ketrecés haltartás kísérletei-*

ről, mi már a nagyüzemi módszereket is tanulhattuk a gyakorlatból.

A szorosan vett szakmai ismeretek mellett volt *alkalmunk meg tanulni a halfeldolgozás, a tartósítás és konzerválás tudományát* is. Mi itthon a szalonnát, a sonkát, a kolbászt, alkalmanként a sajtot szeretjük füstölni, de füstölt halat kevesen ettek még nálunk. A *lengyelek réőta füstöltik*, kielégítve a külföldi és hazai invenczek táborát is.

Marian Leopold professzor vezetésével készítettem diplomamunkámat. Nincsen abban semmi meglepő, hogy ott is a Balatonról, *Legnagyobb tavunk haltermelési analízisét készítettem* el 1900-tól napjainkig, érzékel-tette a későbbi lehetőségeket is. Professzorom régóta dolgozik a FAO-nak, több nyelven beszél, érthető, hogy hírével hamarabb találkoztam. A lengyel ember udvarias, segítőkész, vendégszerető, talán bohémebb is egy kicsit, mint mi. Leopold professzor viszont, szikár, magas, hájárózott és szigorú. A diák tudja tisztelni ezeket a tulajdonságokat, de leginkább csak távollról. A közeli kapcsolatot azonban hamar meggyőzött róla, hogy a *pontoság, a szigorúság nagyon emberséges jellemmel él együtt benne*, sőt ugyanazokat a tulajdonságokat is őrzi, amelyek az átlag lengyelben megvannak. Szereti a magyarokat? Ismeri történelmünket is, és tudományos berkekben számos barátja van. Még egy ok, hogy *tanár és tanítvány közelebb juthasson egymáshoz*. Tudtam előre, hogy szigorú lesz, *példakép lett belőle*. Szeretném elérni vagy legalább megközelíteni azt a határozottságot, precizitást és mindenre kiterjedő pontosságát, ami őt jellemezte *Egész életre szóló útravalót* kaptam tőle!

PIGNITZKY ISTVÁN
halászati telepvezető
Szegedi Állami Gazdaság

A Sipka-hágó történelmi varázsa

Bulgária és Magyarország között, a *KGST keretén belül eredményes kapcsolatok alakították* immár jó néhány évtizede az együttműködést. A gazdasági élet sok területén alakultak ki a két szocialista ország között kapcsolatok, többek között a hajójavításban is. Bulgáriai tapasztalatcsere-látogatásunkat e kapcsolatok jegyében szervezte meg a Gépipari Tudományos Egyesület szegedi szervezete. Bolgár kollégáink már előzetes érdeklődésünk idején is nagyon készségesek voltak, szakmai programunk összehállításában. Utunk során pedig mindig olyan *szeretettel fogadtak és kísérték bennünket, amely a szakmai tapasztalatokon túl emberi közelségbe is hozta számunkra az országot*.

Utunk Belgrádon, Szófián keresztül vezetett. Hajókat, hajójavító üzemeket természetesen a tengerparton találhattunk. Így hát első élményünk ahhoz a tájegyiséghez fűz bennünket, amely tanúja volt a *bolgár történelem nagy pillanatainak*: a Sipka-hágóhoz. Az egykori, vérs téli harcok színhelye lenyűgöző természeti szépségében és szentélyévé vált a bolgár történelemnek. Az 1326 méteres Sztoliov-csücs tövében húzódó Sipka-hágó a török elleni szabadságharc legemlékezetesebb csatájának színhelye volt 1877 telén. Az elnyomottak felszabadító indulata csapott itt össze a reguláris túlerével, hogy a Sipka védői a fegyver- és munició fogytán szikladarabokat, fákot, majd végső soron el-esett honfitársaik holttestét zúdítsák a felfelé törő ellenségre. Mi lenne méltóbb, mint a költő, *Vazov* írta idezni: *„Elfogyott a fegyver, de van hekatomba! Mindenik faág tör, minden szikla bomba. Lélek lángja lobban, ahogy odavág. Elfogytak a sziklák, elfogytak a fák... Ragadjatok fel a holtakat — kiáltanak és a tetemek már lezúdulva szállnak. Sötét raj föltött, mint éji démonok lendülnek, s az élok rendje tántorog. Reszket a török had, Ilyet so se láttak! Halottak és élők közös harcban állnak.”*

A Sipka után a tengerpart következett. A *történelem után a ma, a szakmai kapcsolatok fölvetéle*. Először Russe, a hajógyár. Berendezéseik ötezer tonna vízkiszorítású hajók gyártására alkalmasak. A korszerűen felszerelt üzemben a lemez- és idomacélokat szinte emberi kéz érintése nélkül készí-tik elő. Automata és félautomata hegesztőberendezések, hatalmas csarnokok teszik igazán korszerűvé a bolgár hajógyártást e fontos üzemét. A ERP (Bolgár Folyamhajózási Vállalat) vezetői nemcsak, hogy messzemenően szívélvességgel adtak tájékoztatást szakmai kérdésekről, hanem hangot adtak annak a meggyőződésüknek is, hogy eddigi szakmai kapcsolatainkat tovább kellene bővíteni és erősíteni.

A hivatalos programot vacsora követte a russe hajóklubban. És meglepetés: a klub vezetője ízes, dunántúli magyarsággal üdvözölt bennünket. Mint kiderült, Magyarország jött iskolába, még a háború előtt, s ha csak teheti, mindig gyakorolja „*elfelejtettetlen*” nyelvünket. E vacsora után pedig annyi magyar nótát énekeltünk vendéglátónkkal együtt, amennyi bármelyik hazai barátai ös-szejövetelnek is becsületeére válna.

Másnap Várnába szólított tovább a program. És természetesen, hogy *útba ejtettük Sument, a várost, amely Kossuth Lajosnak adott először otthont* emigrációjában. A várost, amely ma is kegyelettel őrzi Kossuth emlékét: a ház, amelyben a kormányzó lakott, ma múzeum. Itt-tartózkodásának emlékét ma is nagy szeretettel gondoloznak bolgár barátaink. Az emlékkönyv sok köszönersorához mi is hozzájárultunk egy meghatódott bejegyzéssel.

Aztán indulnunk kellett tovább. Várt Várna. Vendéglátóink a Várni Hajójavító és a Várni Hajógyár vezetői gazdag programot állítottak össze részünkre. Megtekinthetjük a hajójavító üzem, amelynek fő feladata a bolgár tengeri hajóflotta-park javítása, s emellett görög és szovjet hajókat is javítanak. Az üzemben dolgozó, mintegy 6 ezer ember 120–130 hajó javítását végzi el évente.

Ugyancsak mintegy 6 ezer embert foglalkoztat a Várni Hajógyár, amely szovjet tervek alapján készült, s ahol 100 ezer tonnás hajókat is építhetnek. Berendezései, az óriási daruk, anyagmozgató eszközök és a korszerű hegesztési technológia folyamatosan öregbíti a bolgár hajógyártás jó hírre-vét. Látogatásunk eredményeként *bizonyosodott számunkra a szocialista országok hasonló munkát végző szakembereinek rendszeres tapasztalatcsere-jének szükségessége*, amely nemcsak jelenlegi munkánkhoz adhat új szempontokat, hanem alapja lehet a jövőendő fokozottabb együttműködésének is.

Várnában voltunk, abban a városban, melyet szorosan hozzánk kapcsol a történelem. Mi is elfogottunk a Balkán és Magyarország későbbi sor-sának alakulásában oly nagy szerepet játszó, végzetes várni csata színhelyére, melynek magyar hő-sére, a törökverő Hunyadi Jánosra ma is tisztelettel emlékeznek a várnaiak. Emléket, csak úgy, mint a fiatalos hévvel törökverésre induló, de végül is meggondolatlanságában a túlerővel szemben csatát és életét veszített magyar—lengyel király, Jagelló Ulászló emléket mauzóleum őrzi.

Múlt és jelen, szakmai szempontok és nemzeti érzések egyaránt összekötnek bennünket. Ezt éreztük végi bulgáriai utunkon, gyárakban, üzemekben, csatak emlékparkjaiban. Varázsszpikáról írnak a népmesék. Lehet, a Sipka-szorosnak valóban varázsa van: vadregényes táj ad keretet a múlt, a török elleni honvédő harc emlékeinek. Honvédő háborúk emlékei olvadnak össze a bolgár tájban, Dél-kelet-Európa népei összefogásának jegyében a mai, korszerű ipari civilizáció gyáiraival, üzemivel. A múlt és a jelen összetartozó kettőssége csak meg-erősíthette bennünk mai és jövőendő ös-szetartozásunk érzését, az érdekazonosságon alapuló munka-megosztás lehetőségeinek sokrétűségét.

UNGI GYULA
MAHART Szegedi Hajójavító Üzem
vezetője